

В И С Н О В О К

ПРОЕКТ

**про включення до порядку денного
проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про основи
соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо удосконалення
механізму забезпечення розумного пристосування
(реєстр. № 14389)**

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. та відповідно до пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні _____ року (протокол №___) розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо удосконалення механізму забезпечення розумного пристосування (реєстр. № 14389 від 21.01.2026), поданий народним депутатом України Третяковою Г.М. та іншими народними депутатами України.

Мета законопроекту полягає у забезпеченні реалізації прав осіб з інвалідністю на працевлаштування та оплачувану роботу, що гарантовані Конституцією України, національним законодавством і міжнародними договорами України, на рівні з іншими особами, недопущення їх дискримінації шляхом удосконалення механізму здійснення розумного пристосування, зокрема для забезпечення рівних можливостей для реалізації права на працю, отримання роботи, просування по роботі (службі).

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо удосконалення механізму забезпечення розумного пристосування, якими передбачається, зокрема:

- зобов'язання роботодавця на всіх етапах трудових відносин, а також протягом усього строку дії трудового договору або контракту здійснювати заходи розумного пристосування за заявою особи з інвалідністю з урахуванням індивідуальної програми реабілітації;

- відмова у розумному пристосуванні працівнику допускається лише у разі, якщо здійснення відповідних заходів створює непропорційний або не виправданий тягар, з урахуванням таких факторів:

а) обсяг ресурсів, необхідних для здійснення заходів розумного пристосування, у тому числі фінансових, матеріальних, людських та

організаційних;

b) вартість і масштаб запропонованих заходів;

c) можливість отримання зовнішньої підтримки, компенсацій або дотацій, у тому числі за рахунок державного або місцевих бюджетів, державного фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття чи грантових програм;

d) наявність заборгованості перед роботодавцем з виплат компенсації витрат на заходи розумного пристосування або надання дотацій на їх реалізацію;

e) очікувана користь від заходів для особи з інвалідністю, а також вплив їх реалізації на трудовий колектив, організацію виробництва чи надання послуг.

- обов'язок доведення непропорційності або невиправданості тягаря покладається на роботодавця;

- потреба у розумному пристосуванні може бути підтверджена індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю та за потребою, додатковими документами у разі їх наявності;

- особа з інвалідністю має пріоритетне право на визначення переліку та форм заходів розумного пристосування, яких вона потребує.

- фінансове забезпечення заходів розумного пристосування здійснюється за рахунок власних коштів, коштів місцевих бюджетів, Державно фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, коштів, передбачених у рамках програм сприяння зайнятості населення в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України;

- компенсація витрат на заходи розумного пристосування або дотація на їх реалізацію надається територіальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції або державною установою, що реалізує заходи соціального захисту та забезпечення соціальним послугами осіб з інвалідністю;

- право на отримання компенсації витрат на заходи розумного пристосування або дотації на їх реалізацію мають особа з інвалідністю, яка зареєстрована як фізична особа - підприємець або провадить незалежну професійну діяльність, незалежно від дати державної реєстрації їхньої підприємницької діяльності або дати взяття на облік як осіб, що провадять незалежну професійну діяльність.

На думку авторів законопроекту, запропоновані зміни не потребуватимуть додаткових видатків з державного бюджету України. Прийняття та реалізація законопроекту сприятиме удосконаленню механізму здійснення розумного пристосування, зокрема для забезпечення рівних можливостей для реалізації права на працю, отримання роботи, просування по роботі (службі) особам з інвалідністю в Україні. Також законопроект сприятиме створенню інклюзивного середовища та ширшому залученню людей з інвалідністю до суспільного життя.

Міністерство фінансів України у експертному висновку до законопроекту зазначає, що законопроект потребує доопрацювання. Реалізація акта матиме вплив на показники Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, державного та місцевих бюджетів.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України підтримує законопроект.

Міністерство у справах ветеранів України в межах компетенції підтримує законопроект.

Міністерство молоді та спорту України підтримує зазначений проект Закону.

Міністерство розвитку громад та територій України в межах компетенції повідомляє про відсутність зауважень та пропозицій.

Міністерство юстиції України надає зауваження до законопроекту.

Дослідницька служба Верховної Ради України надає пропозиції та техніко-юридичні зауваження до законопроекту.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує законопроект.

Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю (далі - Фонд) підтримує запропоновані законопроектом зміни та надає пропозиції.

Зокрема, у своєму висновку до законопроекту, Фонд зазначає, що підтримує запровадження невичерпного переліку заходів розумного пристосування, але застосування формулювання «інші заходи розумного пристосування з урахуванням принципів, критеріїв і меж розумного пристосування та принципів загальної доступності» потребує визначення суб'єкта, який, власне, контролюватиме дотримання вказаних принципів.

Також у частині 1 статті 17² законопроекту Фонд пропонує уточнити підстави для визначення потреби у розумному пристосуванні, а саме: слова «може бути підтверджена» замінити словом «підтверджується».

Також пропонується залишити у статті 17⁵ законопроекту такий фактор при проведенні оцінки, як «строк дії трудового договору, контракту про проходження служби осіб з інвалідністю». Це сприятиме ефективному використанню бюджетних коштів на заходи розумного пристосування.

Пенсійний фонд України повідомляє, що реалізація положень законопроекту не впливає на дохідну та видаткову частину бюджету ПФУ.

Державна служба України з питань праці надає пропозиції до законопроекту.

СПО сторони роботодавців на національному рівні надає пропозиції до законопроекту.

Громадська спілка «ЛГА СИЛЬНИХ», Громадська організація «Всеукраїнське об'єднання осіб з інвалідністю «Група активної реабілітації», Благодійна організація «Мережа 100 відсотків життя Рівне», Громадська організація «Черкашани Уманщини», Громадська організація ВО СОГУ «Закарпатське обласне товариство осіб з інвалідністю» підтримують законопроект.

За результатами обговорення законопроекту, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і **рекомендує Верховній Раді України:**

Проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо удосконалення механізму забезпечення розумного пристосування (реєстр. № 14389) до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА